

Okselklieroperatie

Inleiding

De borstkanker is bij u uitgezaaid naar de lymfeklieren. Er is met u overlegd dat de lymfeklieren uit de oksel worden verwijderd. Deze operatie noemt men okselklieroperatie. Een ander woord voor okselklieroperatie is okselklierdissectie of okselkliertoilet.

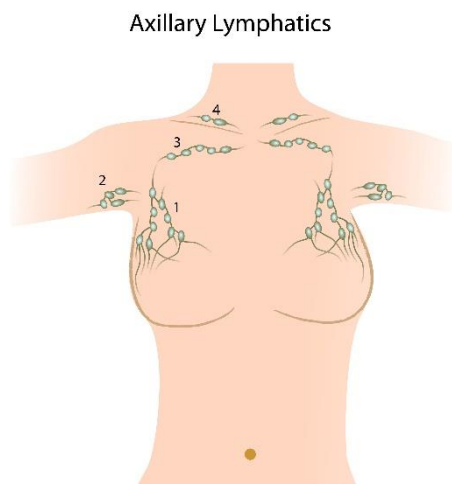
Het weghalen en onderzoeken van de lymfeklieren is belangrijk voor het bepalen van een aanvullende behandeling, bijvoorbeeld met medicijnen en/of een uitgebreidere wijze van bestraling. Bovendien worden de in de oksel aanwezige tumorcellen of uitzaaiingen verwijderd. Het verwijderen van de lymfeklieren kan plaatsvinden:

- tijdens een borstsparende operatie of borstamputatie.
- enige tijd na de borstsparende operatie of borstamputatie.

De operatie vindt in bijna alle gevallen plaats in Ziekenhuis Amstelland.

Lymfeklieren

De lymfeklieren maken deel uit van het lymfestelsel. Het lymfestelsel is naast het bloedvatstelsel het tweede vaatstelsel. Lymfeklieren staan in onderling contact door middel van lymfebanen. De lymfeklieren zijn te vergelijken met zuiveringsstations. Bacteriën, virussen en eventueel kankercellen worden er onschadelijk gemaakt. Om de afvalstoffen te kunnen vervoeren is het lymfestelsel gevuld met weefselvocht, ook wel lymfevocht genoemd. In figuur 1 ziet u de lymfeklieren (de knoopjes) en de lymfevaten (de lijntjes) van het lichaam.

Vorbereiding op de operatie

Enige tijd voor de geplande operatiedatum wordt u opgeroepen voor het 'preoperatief spreekuur'. Op dit spreekuur krijgt u informatie van de anesthesioloog over de narcose of verdoving die u tijdens de operatie krijgt. U krijgt tijdens het intakegesprek op de Polikliniek Anesthesie schriftelijke instructies mee voor uw opname.

- Wat u mee moet nemen en wat u thuis laat.
- Eten en drinken vóór de operatie.
- Het gebruik van rookwaren, alcohol en drugs vóór de operatie.
- Met welke hygiëneregels u rekening moet houden.

Volg deze instructies zo nauwkeurig mogelijk op.

Een paar uur voor de operatie krijgt u zo nodig pre-medicatie. Dit zijn medicijnen waarvan u wat rustiger wordt, meer ontspannen. Dan gaat u naar de operatiekamer. De narcose wordt toegediend via een infuus en werkt heel snel, meestal binnen enkele tellen. Van de operatie zelf merkt u dus niets. U wordt pas weer wakker na de operatie. De operatieduur hangt af van het soort operatie. Meestal gaat het om ongeveer een uur.

Na de operatie

U wordt na de operatie langzaam wakker in de uitslaapkamer. Er zijn hier verpleegkundigen aanwezig, die u goed in de gaten houden. Om uw arm zit een band om de bloeddruk te kunnen meten. Aan uw vinger zit een soort knijpertje. Hiermee wordt het zuurstofgehalte in uw bloed gemeten. U heeft in uw arm een infuus. U voelt waarschijnlijk weinig pijn, omdat u pijnstillers krijgt. Het kan zijn dat de pijn terugkomt, u kunt dan om een pijnstiller vragen.

Als uw lichamelijke toestand stabiel is, gaat u van de uitslaapkamer terug naar de afdeling. De verpleegkundigen controleren daar onder andere hoe u zich voelt, uw bloeddruk en de wond.

Het infuus wordt verwijderd als u goed gedronken en geplast heeft en u niet misselijk bent. Dit is over het algemeen de volgende dag.

Operatiewonden

Bij een borstsparende operatie heeft u twee operatiewonden: één in de borst en één in de oksel. Bij een borstamputatie worden de okselklieren via dezelfde wond verwijderd.

Na de operatie heeft u in de oksel een litteken tegen de onderzijde van de okselbehang. De huid rondom het litteken wordt geheel of gedeeltelijk gevoelloos. Dit gebeurt omdat er tijdens de operatie zenuwweefsel wordt meegenomen, dat zorgt dat we voelen.

Een deel rond het gebied van de borst en de binnenzijde van de bovenarm kunnen minder gevoelig of zelfs gevoelloos worden. Dit gebied 'slaapt'. Dit vreemde gevoel kan tijdelijk zijn maar is soms blijvend.

Fysiotherapie

De fysiotherapeut komt de eerste dag na de operatie in het ziekenhuis bij u langs en neemt oefeningen met u door. Het doel van deze oefeningen is de bewegelijkheid van de schouder en de arm aan de geopereerde zijde te behouden of te verbeteren. Ook geeft de fysiotherapeut aan hoe u lymfoedeem kunt voorkomen.

Naar huis

Als u na de operatie naar huis gaat, krijgt u de folder 'Richtlijnen na okseloperatie' mee. Hierin staan adviezen over de wondverzorging, leefregels, controleafspraak op de polikliniek, e.d. Gaat u met de drain naar huis, dan krijgt u ook de folder 'Naar huis met drain na borstoperatie'.

Risico's en complicaties

Elke operatie heeft bepaalde risico's. De risico's of complicaties (onbedoelde gevolgen) van een okselklieroperatie:

- Direct na de operatie kan er een nabloeding zijn. Een enkele keer is het dan nodig opnieuw te opereren. Dit komt weinig voor.
- Er kan een wondinfectie optreden. Dan wordt soms de operatiewond een stukje opengemaakt om pus te laten ontlasten. Soms is een behandeling met antibiotica voldoende.
- Bij sommige patiënten ontstaat na het verwijderen van de drain(s) wondvocht. Het opeengehoopte wondvocht kan met behulp van een naald worden weggezogen (aanprikken). Dit is meestal pijnloos omdat de omgeving van de wond nog gevoelloos is. Dit aanprikken kan tot enkele weken na de operatie nodig zijn. Het wordt uitgevoerd door de mammacareverpleegkundige/consulent. Wondvocht is iets anders dan lymfoedeem.
- Zenuw- en vaatletsel. Heel soms raakt een zenuw of vaat beschadigd tijdens de operatie.
- Meestal kunt u na deze behandeling weer alle bewegingen maken die u voor de operatie kon maken, maar dit lukt niet altijd. Hierdoor kunt u bijvoorbeeld uw arm niet meer zo hoog heffen als voor de operatie. Met fysiotherapie kan dit behandeld worden.
- Er kan lymfoedeem optreden.

Lymfoedeem

Een vervelende complicatie bij de lymfeklieroperatie is lymfoedeem. Dit betekent: "een ophoping van lymfevocht in de weefsels". De hand of arm aan de geopereerde kant wordt in meer of mindere mate dik omdat er lymfevocht ophoopt. Vaak voelt de arm zwaar, gespannen of moe aan. En u kunt tintelingen in uw arm en hand voelen.

Lymfoedeem kan meteen na de operatie optreden, maar ook pas na jaren. Als u vermoedt dat u lymfoedeem heeft, kunt u eerst proberen de arm extra rust te geven. Dit doet u door de arm op een kussen te leggen als u zelf rust. Vaak merkt u dan al binnen korte tijd (1 à 2 dagen) verbetering. Blijven de klachten aanhouden en/of heeft u een vermoeden van lymfoedeem, neem dan contact op met de mammacareverpleegkundige/consulent. Hoe eerder lymfoedeem wordt behandeld, des te beter zijn de resultaten.

Aandachtspunten voor thuis

Hieronder staat een aantal aandachtspunten. U hoeft deze lijst niet als verboden en geboden op te vatten, maar als een waarschuwing om vooral attent te zijn op de signalen van uw lichaam. Het belangrijkste advies is: luister goed naar uw lichaam! Let wel: ondanks dat u zich aan deze adviezen houdt kan lymfoedeem toch ontstaan. Het is dan niet altijd te achterhalen waar dit vandaan komt.

- Voorkom wondjes en infectie aan de arm en hand.
- Probeer wondjes te voorkomen, ontsmet eventuele wondjes goed met een desinfecterend middel en doe er een pleister op. Tip: koop enkele flesjes Betadine-jodium en bewaar deze op handige plaatsen, zoals de keukenlade, jaszak of handtas.
- Draag handschoenen bij ruwe karweitjes, zoals tuinieren en vuil huishoudelijk werk.
- Vet de huid regelmatig in om kloofjes en kapotte nagelriemen te voorkomen.
- Zorg voor schone nagels en handen.

- Laat u niet prikken in de arm van de geopereerde zijde, bijvoorbeeld met bloedprikken.
- Krab puistjes en insectenbeten niet open.
- Gebruik bij het ontharen geen mesje maar een crème.
- Wees voorzichtig met prikken, snijden en verbranden.
- Neem bij kneuzingen, verstuikingen of ontstekingen contact op met uw huisarts.
- Voorkom overbelasting van de arm.
- Bouw na de operatie uw werkzaamheden rustig op.
- Als u aan het eind van de dag merkt dat uw arm zwaar of vermoeid is, heeft u op dat moment uw grens bereikt. Wacht dan een paar dagen alvorens u uw werkzaamheden verder uitbreidt. Zorg ervoor dat bewegen niet leidt tot vermoeidheid of pijn in de arm/schouder of zwelling van de hand of arm.
- Het is wel belangrijk om te blijven bewegen, normaal bewegen en licht sporten is juist goed. Het lymfevocht zal door beweging van de spieren verder doorstromen het lichaam in, en beter worden afgevoerd. Daarom is angstvallig de arm ontzien niet gunstig voor de genezing. Oefeningen en normale lichaamsbeweging zijn erg goed, mits u natuurlijk niets forceert.
- Het is verstandig om af en toe de arm wat hoger te leggen of bij lang staan de hand niet steeds naar beneden te laten hangen maar bijvoorbeeld in de jaszak te steken.
- Las pauzes in bij breien, handwerken, computerwerk, etc.
- Vermijd zwaar tillen en intensief sporten.
- Zoek een evenwicht tussen rust en inspanning.
- Vermijd extra warmte en koude.
- Beperk de frequentie van saunabezoek en langdurig zonnebaden.
- Gebruik geen kruiken, kersenpitzak, rode lamp of warme pakkingen op uw arm.
- Vermijd druk op de arm en schouder.
- Laat geen bloeddruk meten aan de arm van de geopereerde zijde.
- Draag een goed passende beha met brede schouderbanden.
- Draag geen knellende kleding en sieraden.
- Koop geen zware borstprothese. Let op: neem geen contactprothese als u bestraald bent of wordt. Deze prothese wordt namelijk op de huid geplakt en kan de huid beschadigen.

Bereikbaarheid

Als u na thuiskomst nog vragen heeft of onverwachte problemen krijgt dan kunt u altijd naar de onderstaande nummers bellen. Buiten kantooruren neemt u contact op met de receptie van Ziekenhuis Amstelland en vraagt u naar het dienstdoende avond- of nachthoofd, telefoonnummer 020 - 755 7000.

Ziekenhuis Amstelland

Telefoonnummer: 020 - 755 6023

E-mailadres: mammapoli@zha.nl

Telefoonnummer Polikliniek Chirurgie: 020 – 755 7014

VUmc

Telefoonnummer: 020 - 444 3391 (bereikbaar op maandag, dinsdag en donderdag)

E-mailadres: mammacare.info@vumc.nl

Telefoonnummer Polikliniek Heelkunde: 020 – 444 1100